

Kommunista kultúra

A Tanácskozársaság a proletárgyermekek kulturájáért

„A kommunista társadalomban az ember géppé válik és kihál az egyéni kultúra, kihál a művészet.“ — Ezt nyafogták szemébe az új társadalomnak azok, a kik a dekadens polgári kulturában, — melyet minden százéredik ember élvezhetett csupán, — látták minden emberi kultúra csúcspontját. Holo't egy társadalom kulturája nem egyes, munkállanságban elpuhult, gerinctelenné finomodott embernek testi és lelki kényelme, hanem a termelő tömegek szellemi lehetőségének egysége, melyet a gazdasági élet biztonsága, a gazdasági elnyomás enyhülése és megszűnése nyújt. Minden eddigi történelem azt mutatja, hogy a minő mértékben enyhül a gazdasági elnyomás, olyan mértékben fejlődik a társadalom kulturája. Mindennél jobban igazolja ezt a legutóbbi napok munkája. Mihelyt a magyarországi munkásság forradalmi lépésével kiszabadította nyakát a tőkés termelés, a tőkés kizsákmányolás igájából, egyszersmind áttörte azt a falat, melyet a tőkés társadalom közé és a kultúra közé vont. Míg ezelőtt a színházakba csak azok járhattak, a kiknek fölös pénzük és fölös idejük volt, melyhez rendszerint más emberek kínos verejték árán jutottak; a műkincsek, művészi képek, szobrok legnagyobb része a főnemesség

kastélyaiban volt elzárva nemcsak a proletariátus, hanem még az ugynevezett középosztály elől is; míg a magasabbrendű oktatásban csak azok részesülhettek, a kik szüleiket „jól választották meg“, addig a forradalmi kormányzótanács közoktatásügyi népbiztossága működésének már első napjaiban megnyitotta a színházakat a proletariátus tömegei számára, kimentelte a műkincseket a penészes szellemű főúri rejtékhelyekből és a művelődésre éhes dolgozók elő lártá a szépségeket; munkásegyetemek felállításán dolgozik. A kik a kommunizmustól a kultúrát féltették, most szégyenkezve sütik le szemüket: a társadalmi kultúra az új rendben napok alatt nagyobb utat tett előre, mint a régi rend évtizedeiben.

Most a közoktatásügyi népbiztosság az eddiginél is nagyobb jelentőségű lépésre készül. Nem elégszik meg azzal, hogy azok számára nyissa meg a kultúra kapuit, a kiket a régi rend tesztlog és szellemileg már annyira elnyomott, hogy szinte nem is tudják már az igazi kulturális értékeket meglátni, hanem a jövő társadalmi rend kulturális fölépítését ott kezdi, a hol a nyomor még nem végezte el tisztítómunkáját: a gyermekeknél. A gyermekek lelki nevelésére eddig még egyetlen társadalom

sem gondolt. A tőkés társadalom kiszolgáltatta a gyermekeket éjjel-nappal robotoló szüleik tudatlanságának, de hiszen nem is volt más a célja, minthogy rabszolgákat neveljen herói számára.

A közoktatásügyi népbiztosság egyik legfontosabb föladatául tüzte ki a gyermekek nevelő hatásu nivós szórakoztatását. Szándéka, hogy a gyermekeknek saját színházat adjon. Addig is azonban, a míg ez létre nem jön, mesédélutánok, bábjátékok formájában *már el is kezdődött a munka. A jövő héten Budapesten százhuszezer gyermek fog mesét hallgatni. A város negyven helyén — főleg a kültelkeken — két turnusban husz mesélő és husz rajzoló fog csoportonként négy-ötszáz gyermek nevelő szórakoztatásáról gondoskodni, tehát minden budapesti proletárgyermek hozzájuthat a mesédélutánokhoz.*

A meseanyagot a világirodalom legszébb művészi meseanyagából választják ki, a kiválasztást és ellenőrzést Balázs Béla elvtárs eszközli a Gyermektanulmányi Társaság segítségével. A művészi céllal karöltve a nevelési cél tolul előtérbe, a szabb út, melyen a gyermekeket a jövő

társadalom szellemi kulturájába átvi-
hetők. A meséket egyelőre karikaturás
illusztrációk élénkitik, később azonban
bábjátékok fogják föl váltani a gyerme-
kek esztétikai izlésének fejlesztése vé-
gett. Mindenben csak a legmagasabb-
rendű művészi termékeket fogják elő-
adni. Hogy az előadások nivóját bizto-
sítsák, külön iskolákban már képzik is
az előadókat és próbaelőadásokat ren-
deztetnek velük. Ezek a kiképzett-elő-
adók nemcsak az egészséges gyerme-
keknek, hanem a kórházakban ápol-
t beteg gyermekeknek is fognak mesélni.

Az előadások egyelőre mozikban és
zárt helyiségekben történnek, de mi-
helyt az idő megengedi, a házszociáli-
zálás következtében szabaddá vált ker-
teket fogják felhasználni arra, hogy az
előadásokat nyáron szabad ég alatt
folytathassák. Ugyancsak nyáron a Vá-
rosligetben egy nagy gyermekszínház
és egy bábjátékszínpad fog megnyilni.

Ez az akció azonban nem állhat meg
Budapest határainál. A közoktatásügyi
népbiztosság gondoskodni kíván arról,
hogy a gyermekkultura a legutolsó
tanyába is eljusson. Ezt staggione
előadó társaságok útján, ugyanolyan
módon óhajtja megoldani, mint a
melyről a színházi program ismerte-
tésénél hírt adtunk.

A gyermekszórakoztatási akció a
jövő héten már megindul és állandó
lesz. Megnyilik a kommunizmus kul-
turája a gyermekek előtt és ez a leg-
jobb biztosíték arra, hogy a régi rend
szellemének utolsó csökevényei is
egyetlen emberöltőn belül pusztulni
fognak ebből a társadalomból.